

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 30 kr. — Naročninam se pošilja upravitelstva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Delciški tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne onkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi kij za slov. ljudstvo.

Na večer pred sv. tremi kralji stolkli so naši Nemci v Mariboru nov kij za slov. ljudstvo, podružnico družbe „Südmark“ v Mariboru. Huda je v tem imenu sodba čez novo podružnico, toda ona ne zasluži drugega in nje namen tudi ni drug, kakor da pobije slov. posestnika, kjer mu koli more do glave. To priznava celo „Mbg. Ztg.“ sama. V članku, ki je zbobnjal vse prave ali tudi le po sili Nemce v to novo podružnico, bere se to malo, da ne v istih besedah.

„Nemško društvo“, bere se v njem, „Südmark“ ima nalogo, nemške ljudi v gospodarstvu podpirati, ako prebivajo v mešanih krajih na Stajarskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem ali pa imajo voljo nastaniti se v njih“. Zoper to še človek nima kaj reči, če hoče kako društvo podpirati svoje ljudi, ali drugo je vprašanje, kdo da so mu „svoji“ in kako da jih podpira? Ako se godi pošteno, ne očitno na škodo tistih, ki živé v obližji tacihi ljudi, bodi jim to! Za to je tako društvo le hvale vredno, toda društvo „Südmark“ pa pač nima volje za to. Njemu je vse kaj druga na misli. Čujmo! V njegovem oklici se bere tudi to-le:

„Ta namen se naj doseže 1. z nakupovanjem kmetij; 2. s priskrbovanjem ležečih in živečih stvari, ki so v gospodarstvu potreba; 3. s prepuščevanjem tacihi kmetij a) rednim poslom in viničarjem; b) družinam, ki so prisle brez lastne krivnje v revščino; c) družinam, ki nimajo toliko dohodkov, kolikor jih je treba za družino, naj se preživi, kakor je prav; d) osebam, ki nimajo toliko premoženja, da si kupijo še tudi tako malo posestvo...“ Ljubo slov. ljudstvo, kaj ne, da je to društvo vse hvale vredno?

Gotovo, to društvo je hvale vredno ali ono hoče tako skrbeti le za Nemce in ne na Nemškem, ampak na slovenskih tleh. Komur tedaj to društvo pomore na kako posestvo, tak

nima sam na sebi nobene pravice do zemlje, ampak društvo rine domačega, slovenskega posestnika s posestva ter postavi na-nj tujca, kakor pravi samo, Nemca na mesto Slovenca. Kaj pa da postane iz Slovenca, čegar je bilo doslej posestvo, to ne skrbi društva, ampak ono je veselo, da se šopiri poslej Nемец na njegovem posestvu, in čem prej to doseže, tem večje je veselje v tem društvu.

In podružnic tega društva imamo že več na slov. tleh, po mestih, trgih in malo, pa jih dobimo že tudi v naše vasi. Najnovejša je tedaj v Mariboru in visoka vlada je, kakor je podoba, s tem zadovoljna. V isti številki, v kateri prinaša „Mbg. Ztg.“ oklic za to podružnico, išče c. kr. okr. glavarstvo pisarjev v svojo uradnijo in c. kr. okr. sodišče razglasa prodajo nekaterih reči v Kozjaškem vrhu, na slov. zemlji. Kaj si naj misli pri tem človek, ki nima nemčurske slame v glavi? Da prideta ta razglasa po naključji v isto številko? Se ve, da je tako, ali naš sosed, ko to vidi, premikuje ramena in čudno obrača svoje oči, vidi se mu, da ne ve, kaj naj reče na to. Sitno mu je to, prav sitno in vpraša se: čemu pa ni teh razglasov v tudi „Südst. Post“, če že morata biti v nemškem listu? Tako, meni, bi umel to ležje. Ali pustimo ga, tega soseda, v njegovem premišljevanji, saj najde gotovo odgovor, da ne bode na škodo c. kr. vladi sami. Nas tudi ne skrbi za vlado ter zna ona gotovo, čemu da ji služi društvo „Südmark“. To, kakor pravimo, nas ne skrbi, pač pa želimo, da so naši rodoljubi opazni na to društvo, naši kmetje pa naj imajo oči odprte ter ne pustijo nikogar v svojo domačijo, komur je „Südmark“ za kumico. Pravljica o ježi in lesici naj jih uči: škode imamo že več, kakor do volje, po ljudéh, ki so se najedli našega kruha, v zahvalo pa bi nas radi še potisnili izpod lastne naše strehe. To pa ne sme biti dalje, odbijmo kij s kijem, to se pravi pokažimo vselej in vsi v vasi, trgu, mestu, da ne izpustimo niti pedi slov. zemlje iz rok na ljubo

ljudem, ki žró iz jasli družbe „Südmark“. To pa nas še reši in to je še mogoče.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Konec.)

S tem, slavna skupščina, bi bili izvršili svoj nalog, podati Vam namreč nekak obris družbinega gibanja v pretekli upravni dóbi. A ne morem si kaj, da bi ne pristavil še nekoliko besed.

Stališče, katero zavzema družba sv. Cirila in Metoda, njej odkazano po pravilih, imel sem čast že opetovno povdarjati pri prejšnjih skupščinah, osobito markantno lani na Bledu. Le ponavljati bi moral tedaj rečeno. A tudi danes mora vodstvo povdarjati, da je v dosego povoljnega šolstva na Slovenskem, o drugih težnjah slovenskih nam v tej skupščini itak ni govoriti, to stališče jedino pravo. Če hočemo doseči vspehe, moramo se vsi kot en mož zbirati okrog zastave sv. blagovestnikov naših Cirila in Metoda. In ta zastava naša je — trobojnica. (Dobro!)

Da-si ne v barvah, vendar pa v bistvu jednako sta jo visoko vihtela že pred tisoč leti slovanska blagovestnika in čuda sta delala — krščanska omika je posijala med Sloveni; na praporu odsvita napis: vera, dom, cesar.

Kdor deluje pod trobojnico, deloval bo za slovensko šolstvo, v smislu naše družbe za krščansko in narodno vzgojo naše mladeži, deloval bo za versko šolo uprav v smislu naših vladik vedoč, da so oni sijonski čuvaji — varuhi vere in nrave. In žalostno bi bilo, gospóda moja, ako bi katoliški cerkvi ne zaupali, njej, katera ima skoro dvatisočletno zgodovino za seboj in je za omiko slehernega krščanskega naroda največ storila; njej, katera je bramba prave svobode, ne pa razposajenosti in prekuocije, katero kot tako preslavljaajo veleumi in zgodovinarji veščaki; njej, katera ne gleda toliko na obliko in način podučevanja, ker metodična stran se v raznih dóbah spreminja in nihče ne more absolutno trditi, da ravno ta metoda je najboljša in najuspešniša, katera pa gleda na pravega duha, ki naj preveva ves poduk in vso vzgojo in to je versko-nravni duh po nauku Kristusovem. Če zgreši naše šolstvo ta smoter, potem ne doseže ni družega.

Kdor deluje pod trobojničnim geslom, postavil bo vse svoje moči za narodno šolstvo. Gospóda, ni vse jedno, kdo in kako podučuje našo mladež. Zgodovina našega šolstva spričuje, da kakorkoli se je urejevalo, zmir se je stvar sukala tako, da je materinščina na boljem, njej se morajo slednjič klanjati vsi predmeti, še celo verouk, ki se pač ne bi smel predavati drugače, nego v materinjem jeziku dotičnih učencev. Zoper tak pedagogiški nonsens se moramo

vzdignuti vsi Slovenci, kakor jeden mož. Naj se uči mladež tudi drugih jezikov, ker so jej potrebni, ali s tem ukom se jej ne sme zaduševati v srcu ljubav do domovine, ljubav do lastnega, če tudi majhnega in bornega naroda, da bi čislala le, kar vidi pri bogatejših narodih in hrepenela znajti se v njihovem okrilju ter se tako odtujila svoji materi. Slovenskega duha in slovenske zavesti manjka našemu šolstvu. Kar je dr. Rieger rekel pri letošnjem zborovanju češke šolske Matice, to velja tudi nam: „Materini jezik je kakor blagodejna rosa na mlada zelišča; šola z materinščino in šola z inorodnim jezikom sta si med seboj v tisti razmeri, kakor mati pa mačeha. Ali naj v oči-gled vsemu temu mirno gledamo, kako nam neprijatelj od vseh strani sili v deželo? Ali nam skušnja ne potrjuje, da se on ne prilagodi našim razmeram, marveč gleda, da se mi ravnamo po njem? Kedaj se bomo pač spametovali? Ljubezem do rodne zemlje nam naklada dolžnost, da pod trobojnico neumorno delujemo za svojo domovino in svoj narod. Vsak naj stoji na svojem mestu in vsak po svojem stanu naj dela na krščanski podlagi za blagor svojega rodú. Kar smo s težavo sozidali, tega z neslogo ne podirajmo ni z desne, ni z leve. — Držimo se vsi stare slovenske trobojnice! Branimo svoj dom in rod — bodimo vsi obmejni stražniki vsem neprijateljem slovenske stvari in soglasno zakličimo s pesnikom:

Nazaj!
Nobeno ped
Za celi svet
Ne damo več,
Ne damo preč.
Ne damo zemlje naše, —
Slovenske zemlje naše!

S tem sklepom, čč. skupščinarji, ločimo se v ljubezni širom naše domovine.

Gospodarske stvari.

Gnjiloba pri krompirji.

Po zimi rad gnjije krompir v hramih in kletéh, posebno še tedaj, kedar se zima pretrgava, da je sedaj hud mraz, sedaj pa južno vreme. Da krompir gnjije v tacem času, tega je kriva moča, ki se nareja pri njem.

Zoper to gnjilobo priporoča se apno in sicer negašeno. Tako apno se stolče v prah in zatem se potrosi krompir z njim. Še lažje pa se to izgodi, ako se položi po več koscev tega apna v kup krompirja, toda to se naj izgodi tako, da se apno ne dotika samo krompirja, ampak ovije se s slamo ali z listjem ali se pa dene v kak slab jerbas.

Apno vleče vlago na-se in s tem odtegne prvi pogoj gnjilobe. Zatem pa umori prah iz